

Projekt baner vej for natursamarbejde

Økologisk Landsforening vil gerne hjælpe alle, der vil gøre en indsats for mere og bedre natur

NATURSAMARBEJDE

AF JULIE ROHDE

Økologiske Landsforening har netop skudt projektet *Effektivt Natursamarbejde* i gang, hvor vi i samarbejde med SEGES, arbejder med de mange muligheder for samarbejde om den opgave det er, at pleje naturen og hjælpe biodiversiteten på vej.

Projektet er støttet af 15. Juni Fonden og er første skud på stammen i et større sammenhængende projektforsøg, Mere Natur i Agerlandet, hvor vi arbejder intensivt med natur i det økologiske landbrug gennem en række projekter de næste par år. Projekterne vil behandle alle kroge og hjørner af natur og biodiversitet i økologien, og inkludere mange samarbejdspartnere – herunder landmænd, forbrugere og forskere.

Hjælp fra naboen giver natur

Det kan være en stor opgave at integrere naturplejen i den daglige drift af gården. Så går det som regel nemmere, hvis man er flere, der deler opgaverne og sammen høster glæderne ved den blomstrende natur. Det kunne være nabolandmanden, som tager en ekstra tørn med harven, for at lave barjordsstriber, eller naboerne, der nyder dyrelivet i området, og gerne vil give en hånd med, når der skal laves

stenbunker i solen til varmeelskende smådyr som firben og snøge.

I projekt *Effektivt Natursamarbejde* udforsker vi de mange muligheder, der er for samarbejde om naturpleje og -tiltag. Projektet udmunder i et katalog med inspiration til samarbejde, og en række værktøjer, der optimerer både indsats og udbytte.

Ny naturplatform

Læs mere om økologi og natur samt projektet *Effektivt Natursamarbejde* på Økologisk Landsforenings nye naturplatform okologi.dk/landbrug/natur. Her findes materialer og spændende

artikler fra de mange naturprojekter, som Økologisk Landsforening har gennemført igennem årene. På siden vil du også finde nyheder og seneste nyt omkring projekt *Effektivt natursamarbejde*, samt inspirationsvideoer og gode råd til mere biodiversitet på den økologiske gård. I forbindelse med Økologisk Landsforenings naturprojekter vil vi have brug for samarbejdspartnere i form af blandt andet landmandsværter og privatpersoner, der kan komme med input til, hvordan vi samarbejder om mere biodiversitet. På naturplatformen vil vi løbende eftersøge samarbejdspartnere til projekterne.

Biodiversitet i økologien

Økologerne gør meget for biodiversiteten. Alene det, at der ikke bliver brugt pesticider på økologiske marker, gør, at de økologiske landmænd har et forspring i indsatsen for mere biodiversitet. De økologiske gårde har derfor de allerbedste muligheder for at opnå rigtig god biodiversitet med den rette indsats. Rigtig mange er allerede i gang, og over hele landet skyder store og små naturtiltag frem af den økologiske muld. Og det er vigtigt arbejde, landmændene udfører for naturen. Den danske biodiversitet har været på tilbagegang i mere end 100 år, og det skyldes ikke mindst den negative påvirkning fra det stadig mere intensiverede landbrug. I økologien er der rum til natur og biodiversitet, så lad os omfavne føringen og sammen bruge den til at nå målet om fremgang for den danske biodiversitet.

Julie Rohde er projektleder i Økologisk Landsforening.

Kom i gang

Tre ting er vigtige for at komme i gang og fastholde initiativet til at pleje naturen:

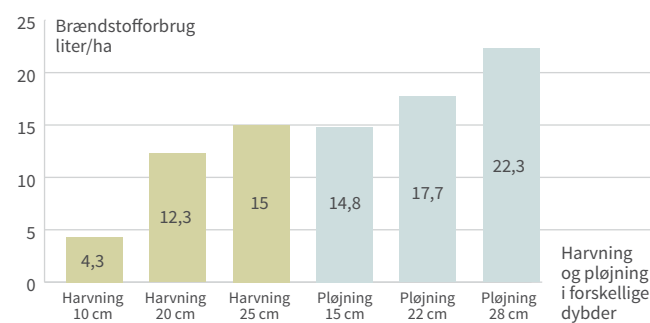
1. Viden – det er vigtigt at vide, hvad man kan gøre for at hjælpe biodiversiteten på vej, og hvorfor.
2. Tid – det kan være svært at afsætte tiden til at lave naturpleje i en travl hverdag. Derfor er det vigtigt, at vi hjælper hinanden, og så vidt muligt integrerer naturplejen i den daglige drift.
3. Nogen at dele det med – så vi kan motivere og hjælpe hinanden, og sammen nyde resultaterne af vores indsats.

De 8 naturråd

Der er mange små ting, landmanden kan gøre, uden at det er på bekostning af vigtig landbrugsjord. Med en lille indsats, kan der skabes bedre betingelser for de dyr og planter, der lever i agerlandet. Nøgleordet er variation, og de 8 naturråd er et overskueligt sted at starte.

1. Skab overblik og sammenhæng
2. Plej den natur, du har
3. Planlæg den årlige naturpleje
4. Variation skaber liv
5. Giv plads til lys og varme
6. Lad naturen blomstre og rode
7. Giv naturen de skæve hjørner
8. Brug næringsstof og ukrudtsbekæmpelse optimalt

ENERGI HÆV PLOVEN

Brændstofforbruget ved henholdsvis pløjning med 10-furet plov (4,2 meter) og harvning med en Horsch Tiger (6 meter). Tal fra *Farmtest* nr. 109.

VIRKNING. Nedsat forbrug af fossilt brændstof har direkte indflydelse på udledningen af CO₂ til atmosfæren. Mindsker du dybden på jordbehandlingen kan du effektivt begrænse dieselforbruget. Gevinsten vil selvfølgelig være størst, hvis pløjningen udelades helt. For hver liter diesel, der spares, udledes der 2,7 kg CO₂ mindre.

I PRAKSIS. Arbejdsdybden spiller en meget stor rolle for forbruget af brændstof. I figuren ses det, at det koster næsten tre gange mere brændstof, hvis harvedybden øges fra 10 til 20 cm. Det koster desuden 2-3 liter ekstra diesel pr. hektar at pløje frem for at harve i samme dybde. For at spare brændstof anbefales det, at jorden ikke bearbejdes mere end nødvendigt og heller ikke dybere end nødvendigt.

FAKTA. Kør med så få motoromdrejninger som muligt og i et så højt gear, som traktoren kan trække redskabet i. Ved pløjning køres med begrænset hastighed, da kast af jorden koster unødigt energi. Vedligehold traktoren efter forskrifterne, så motoren forbliver energieffektiv.

ØKONOMI. Ved en pløjedybde på 22 cm frem for 28 cm spares ca. 4,5 l diesel/ha, svarende til 22 kr./ha.

KLIMAEFFEKT: 12 KG CO₂/HA KAN SPARES, NÅR PLØJEDYBDEN ÆNDRER FRA 28 CM TIL 22 CM

KOM I GANG. Læs *Farmtest* nr. 109 – *Energiforbrug ved transport og jordbearbejdning*, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, 2009.

ENERGI BRUG LASTBIL TIL TRANSPORT

	Traktor/gyllevogn	Lastbil/gylletrailer
FAKTA	Totalvægt, ton	48
	Last, ton	25
	Diesel forbrug, km/liter	1,3
	Gns. hastighed, km/t	25
	Tonkm pr. l diesel ¹	32,5
CO ₂	Liter diesel pr. tonkm ²	0,031
	Antal kørsler ved 20 t gylle/ha	8
	Brændstofforbrug, l/10 ha	62
	CO ₂ -udledning, kg/10 ha	166

¹) Antal km ét ton vare kan flyttes ved brug af 1 l diesel. ²) Brændstofforbruget til at flytte 1 ton gods 1 km.

Brændstofforbrug ved transport af gylle med traktor kontra lastbil med en køreafstand på 5 km og en jordstørrelse på 10 ha. Tal fra *Bejstrup Maskinstation*.

VIRKNING. Brug af fossile brændstoffer har direkte indflydelse på udledningen af CO₂. Energieffektiviteten er 3-5 gange større ved brug af lastbil frem for traktor. Det vil sige, at brændstofforbruget til at flytte ét ton gods én kilometer er 3-5 gange større for en traktor end for en lastbil.

I PRAKSIS. Transport af gylle, der typisk foregår med traktor, kan med fordel foregå med lastbil, når afstanden er mere end 3-5 km. Tallene er baseret på en afstand på fem kilometer fra gylletank til mark, og med et jordareal på 10 ha. Forbruget er kun til transport og ikke til selve udbringning og pumpning. Ved at vælge lastbil frem for gyllevogn spares godt 10 kg CO₂/ha, når der bringes 20 ton gylle ud på 10 ha, som vist i tabellen.

FAKTA. For hver liter diesel, der forbrændes i en motor, udledes der 2,7 kg CO₂ til atmosfæren. At bruge lastbil frem for traktor mindsker klimabelastningen med 62 % pr. ton gods, der transporteres. Udbuddet af tankvogne til gylletransport hos de forskellige maskinstationer er vokset markant de senere år.

ØKONOMI. Rentabel, hvis transportopgaver under alle omstændigheder udliciteres. Spørg din maskinstation for priser.

KLIMAEFFEKT: 103 KG CO₂ ER SPARET NÅR 20 TON GYLLE FLYTTES FEM KM MED LASTBIL I STEDET FOR MED TRAKTOR OG GYLLEVUGN

KOM I GANG. Kontakt din maskinstation. Læs *Farmtest* nr. 109 – *Energiforbrug ved transport og jordbearbejdning*, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, 2009.

Bliv klogere på klima

Udledning og optag af drivhusgasser i landbruget sker fra og i jorden, planterne, husdyrene og den energi, der forbruges eller produceres på bedrifterne. Økologisk landbrug er i gang og vi vil fortsætte med at tage ansvar for at:

- ▶ Reducere brug af fossil energi
- ▶ Øge vedvarende energiproduktion
- ▶ Effektivisere udnyttelsen af kvælstof
- ▶ Forbedre jordens frugtbarhed

Økologisk Landsforening har i projektet *Forstærket klimaindsats i økologisk landbrug* lanceret et nyt Klimakatalog, hvori der er beskrevet 40 klimatiltag. Gennem tiltagene ønsker foreningen at give inspiration til, hvordan det økologiske landbrug kan øge indsatsen for et bedre klima. Hensigten er, at økologiske landbrug på sigt skal blive klimaneutralt. I kataloget er hvert enkelt tiltags bidrag til at mindske udledningen af drivhusgasser og økonomien estimeret. Økologiske landmænd, som har implementeret tiltagene har fortalt om deres erfaringer og fortæller, hvordan det kan sættes i værk.

I Økologi & Erhverv vil der fremover blive præsenteret to nye klimatiltag.

Klimakataloget kan findes på okologi.dk.